

Hetvened vasárnap

► 1Kor 9,24–27

Célratörő küzdelemben

A vasárnap jellege

A böjtelői vasárnapok eredete egészen az 5. századig nyúlik vissza, viszont elnevezésükben – hetvened, hatvanad, ötvened – ma már csak az evangélikus egyház liturgikus naptárában találjuk meg azokat. (vö. VÉGHELYI 2003, 2. o.) A farsangi, báli mulatságok még javában tartanak, azonban hetvened vasárnapjával már belépünk a böjti időszak előszobájába. Böjtelő időt ad, hogy fókuszáljunk, készüljünk, és ne csak úgy beessünk, mint egy küszöbön átessünk majd a nagyböjtbe.

Tekintetünket az inkarnáció csodájáról a feltámadás csodájára és odáig a Golgotán keresztül vezető útra szegezi. A szenvedés útjára, amelyet értünk, bűnösökért, megváltásunkért a testté lett Ige vállalt és végigjárt, hogy a mi győzelmünket megszerezze a bűn, halál és kárhozat erői felett. A vasárnap ősi evangéliuma (Mt 20,1–16) és az epistola (1Kor 9,24–27) is figyelmeztet arra, hogy Isten országában minden a kegyelem eredménye és ajándéka, viszont Urunk ennek az országnak a népét testet-lelket megfeszítő odaadásra, szent aszkézisre hívja (vö. JÁNOSSY 2008, 22. o.).

Amit a textusról tudni kell

Kijelölt textusunk annak az apostoli levélnek a része, amelyet Pál, „*Isten gyülekezetének, amely Korinthusban van, a Krisztus Jézusban megszentelteknek*” (1,2) címez. Korinthusban, ahol eleven nagyvárosi élet zajlott, és sokféle vallás vegyült egymással, az apostol igehirdetői munkássága nyomán – „*mert apostolságom pecsétje ti vagytok az Űrban*” (9,2) – jött létre keresztény közösség. Pál nem önmagának tulajdonítja ezt az ered-

ményt, hanem tisztában van vele, hogy a feltámadott Űrnek, akitől ő a megbízását kapta, vele munkálkodó kegyelme vitte azt végbe (vö. 15,10).

Pált szoros kapcsolat fűzi hozzájuk (vö. Ap-Csel 18,1–2), és levele elején Istennek ad hálát értük. Amikor azonban arra volt szükség – pártoskodás, lelki élet, férfi-nő kapcsolat, házasság, mindennapi életvitel, peres ügyek, kultuszi élet, bálványáldozati hús kérdése stb. –, óva is inti a szabados közeg által megérintett és kihívások elé állított, szeretett gyermekeit. Felhívja a figyelmüket arra, hogy a Krisztusban elnyert szabadságuk nem egyenlő a szabadossággal.¹ Ezekben az esetekben igyekszik józan belátásra elvezetni és meggyőzni őket arról, hogy elgondolásaik, megnyilvánulásaik nem egyeztethetők össze a „kereszt igéjével” és a megújult élettel, amelyre elhívtak.

Pál a visszas helyzeteket látva nem elnémul, és nem önmagát félti akkor sem, amikor a gyülekezetben kétségbe vonják apostolságát, hanem továbbra is hirdeti a Krisztust, mégpedig mint a megfeszítettet (vö. 2,2). Kész az őt megillető jogokról is lemondani, csak hogy csorbát ne szenvedjen az evangélium ügye. Többek között így mondott le arról, hogy a korinthusiak adományaiból éljen, még a látszatát is elkerülve annak, hogy ő egyike a bölcselkedő vándorfilozófusoknak, sarlatánoknak, akik miatt rossz hírbe keveredhet az evangélium is, ha pénzügyek kapcsolódnak hozzá (vö. 9,1–2; lásd CSERHÁTI 2008, 397. o.). Tisztában van vele, hogy munkájának eredménye Isten kezében van, de azzal is, hogy szolgálata teljes odaszánást kíván tőle.

¹ „Minden szabad nekem, de nem minden használ. Minden szabad nekem, de ne váljak semminek a rabjává.” (1Kor 6,12)

Maradéktalanul tekintettel volt arra a közegre és azok helyzetére, akikhez küldetett, és nem egyszer önmagát korlátozva osztozott életükben. Azonban testestül-lelkestül Krisztus uralmát tartja érvényesnek önmagára nézve, és az ő törvénye életének és szolgálatának zsinórmértéke. Elhívásától kezdve azért küzd, hogy másokat is, minél többeket megnyerjen az evangélium ügynéne (vö. 9,19–20).²

A perikópa megértése

Az előzőek értelmében alapigénk, amelyben Pál sporthasonlatokkal támasztja alá mondanivalóját, az evangélium hirdetésének ügye, azaz az apostoli szolgálat összefüggésében helyezkedik el.

24. vers: Pál azzal, hogy a versenypálya (στᾶδιον)³ képét hozza a korinthusiak elé, arra az erőbedobásra, elszánásra irányítja a figyelmüket, amellyel egy sportoló képes minden erejét megfeszítve futni, hogy elsőként célba érve elvegye, megkapja (λαμβάνω) a díjat (βραβεῖον). Ilyen erőbedobással, a célra fókuszálva kellene a keresztény embernek is megfutni a hit, a szolgáló élet pályáját. Azt az utat, amelyre őt a kegyelmes Isten elhívta.

25. vers: Az apostol megállapítja, hogy aki versenyben vesz részt, aki küzd (ἀγωνίζομαι), az minden tekintetben önmegtartóztató (ἐγκρατεύομαι). Micsoda odaszánásra, mennyi edzésre, áldozatra, lemondásra képesek ezek az emberek azért a romlandó koszorúért (στέφανος),

² „Azért nem kíméli önmagát, mert nem alkalmazott, akinek mindegy, hogy az ügyel, amellyel kapcsolatban áll, mi történik. Ő »részestárs« (συγκοινωνός), azaz részese és szorgalmazója annak az ügynek, amellyel együtt áll vagy bukik ő is.” (CSERHÁTI 2008, 423. o.)

³ Korinthus közelében két évente rendezték meg az iszthmoszi játékokat, amelyek jelentősége megközelítette az olimpiáét. A helyiek szemtanúi voltak a versenypályákon folyó kemény és kitartó küzdelemnek. Fenyőből és zellerlevélből font koszorú és nagy hírnév volt a győztes jutalma (vö. CSERHÁTI 2008, 424. o.).

amelyet pedig csak egy nyerhet el! Mennyivel inkább célratörőnek és önuralmat gyakorlóknak kellene lennie a keresztény embernek, aki a hervadhatatlan és biztos koszorúért fut, amelyet Krisztus készített el és tart fent számára (vö. Jel 2,10).

26. vers: Pál előtt nem bizonytalan (ἀδύλωτος) a cél, és küzdelme nem haszontalan levegőbe csapkodás. Bizonyos benne, hogy Krisztus váltságműve a biztosítéka az üdvösség ajándékának (vö. Fil 2,12kk; 2Tim 4,7–8). Ez a bizonyosság azonban nem tölti el hamis biztonságérzettel, sem nem kényelmesedik el tőle. A múltban elnyert kegyelem sokkal inkább lendítő erőt ad számára a szolgálat, az evangéliumhirdetés útján, és az üdvösség biztos reménysége megsokszorozza erejét. Noha tisztában van azzal is, amiről az ógyházi evangélium is szól, hogy az üdvösség nem emberi teljesítmény, erőbedobás függvénye, hanem Isten ajándéka.

27. vers: Éppen ezért Pál önfegyelmzése, saját testének (σῶμα)⁴ leigázása (δουλαγωγῶ) sem az üdvösség elvesztésének félelme miatt történik, hanem azért, mert nem akar alkalmatlanná (ἀδόκιμος) válni az apostoli szolgálatra olyan értelemben, hogy önmaga előtérbe helyezésével Krisztus ügyét, az evangéliumot szorítja háttérbe.

Gondolatok az igehirdetéshez

Aki mer, az nyer

God's not dead – Isten nem halott: ezt a címet viseli az a film, amelynek főszereplője, Josh, nem hajlandó az első filozófiaóráján Istent halottnak nevezni. Ezért ateista professzora arra hívja ki, hogy

⁴ „A »test« (τὸ σῶμα) az ő számára nem minden rossznak forrása, ahogyan ezt a hellenista kultúrkörben gyakran gondolták – nem sokkal később Plótinosz filozófus még azt is szégyellte, hogy egyáltalán teste van –, hanem a világban való létezés feltétele és ennyiben szolgálata végzésének nélkülözhetetlen eszköze.” (CSERHÁTI 2008, 428. o.)

diáktársai előtt, egyetemi előadások során bizonyítsa be, hogy Isten létezik. A barátnője igyekszik lebeszélni a kiállásról, érzelmileg próbál rá hatni, de a fiú úgy érzi, helyt kell állnia. C. S. Lewis szavait idézi, miszerint „csak egy valódi kockázat próbálhatja meg a valódi hitet”. Az egyetemista végül professzora megfélemlítő szavai ellenében is bátran vallást tesz Krisztusról sokak előtt. Isten pedig felhasználja őt hitet ébresztő munkájában. A film során különböző élethelyzetekbe és különféle háttérű emberek mindennapjaiba nyerhetünk bepillantást. Közös bennük az, hogy mindannyiuknak nagy szüksége van az örömhírré, hogy élő Urunk van, aki legyőzte a bűn, a kárhozat, a halál erőit, és részesíteni akarja övét az új élet, az örök élet ajándékában.

Pál apostolnak nincs kétsége afelől, hogy Krisztus áldozata révén, a célban el van téve számára is, mint minden megkeresztelt ember számára a hervadhatatlan koszorú ajándéka. Ez a bizonyosság azonban nem teszi elbizakodottá, nem kényelmesedik el tőle, sokkal inkább szavakkal és tettekkel is az evangélium ügye mellett kiállásra és készenlétre ösztönzi. Amióta a damaszkuszi úton megragadta a feltámadott Krisztus, azóta az apostol nem tágít, és komolyan véve a missziói parancsot, minél többekhez törekszik eljuttatni az evangéliumot és az örök cél irányába másokat is magával ragadni. Igehirdetői munkásságának egyik gyümölcse, hogy Korinthusban többek szívében hit ébredt, és gyülekezet alakult.

A küzdelmet nem éri meg megspórolni

Pál mindenben Krisztus uralmát tartja érvényesnek önmagára nézve, és tudja, laza keresztyénség nincsen, illetve az nem célravezető. Fehér Károly lelkész fogalmazza meg: „Amíg Isten csak arra jó, hogy a nehéztől megmentsen, amíg Krisztus csak arra való, hogy a már elrontott alól feloldozzon, de arra nem, hogy vonzása kordában is tartson, addig valami még hiányzik a hit felnőtségéből.” (FEHÉR 1982, 752. o.)

A sportéletből vett hasonlatokkal erre az igazságra is felhívja a korinthusi gyülekezet tagjainak a figyelmét. Ahogyan a sport területén, úgy a Krisztus-követés útján is elengedhetetlen az önmegtartóztató, önmagunkat korlátozó küzdelem. A megkeresztelt ember Krisztusban új életet kapott, de az őember ott ül a nyakunkon, és naponta előjön, izeg-mozog, és ingerel. Gyenge pontjainkat öklözi, hogy a ringből végleg kiüssön. Gáncsot vet, hogy a mezőnyből kiessünk, és alkalmatlanná váljunk a bizonyosságtévő életre, amely Krisztusra mutató világossággá és vonzóvá válhatna mások számára.

Egerszegi Krisztináról készült egy portréfilm, amelyben a sportolónő őszintén beszélt a felkészülés keménységéről, gyötrelmeiről, amely nélkül soha nem lett volna képes világraszóló diadalokra. A nemzet Egérkéje bevalotta, hogy keserves volt számára a hajnali kelés, a napi több ezer méter úszás, a kamasz- és ifjúkor örömeiről való lemondás. Nem akkor ébredt, amikor szeretett volna, nem azt ette, amit megkívánt, nem azzal töltötte a szabadidejét, amihez kedve volt, hanem mindent alávetett annak a célnak, amelyre feltette az életét. Mennyi lemondás a múltó dicsőségért! Ma a fiatalabbak pedig talán már nem is tudják, ki a nemzet Egérkéje.

Pál rávilágít arra is, hogy ha egy sportoló képes a múltó dicsőségért ilyen megfeszített küzdelemre, ennyi lemondásra, hogyne kellene a keresztyén embernek az egész életét, testét-lelkét, gondolkodását, szavait, tetteit, mindennapjait hálából maradéktalanul odaszánni annak az Úrnak, akié az élete, aki ingyen, kegyelemből az el nem múltó dicsőség koronáját már elkészítette, és át is akarja adni neki. Az apostol nem hiába szól, és féltő szeretettel teszi ezt, hiszen azt látja, nehezen megy ez a korinthusi keresztyének számára, de nem szeretné, ha a célt elvétenék. Pál igazi csapatjátékos, mert azon a futópályán, amelyen elindult, nem csupán önmaga, hanem a rábízottak boldogulása és célba érkezése is fontos számára.

Javaslatok az istentisztelethez

Énekek

EÉ 320, 363, 374, 454, 443

Lekció

Jer 9,22–23; Mt 20,1–16

Imádság

Követlek, Uram! (EÉ 692. o.)

Illusztráció

VERS

Füle Lajos: *Futás*

Fut a gyermek a labda után

leszegett fejjel, tűzpirosan,
se lát, se hall, csak egyre rohan.
Guruló labda lett a világ,
szüntelen úzi, hajtja a vágó,
száz utcán, téren,
ezer veszélyen,
millió anyai kétségen át,
gyönyörűszépen
s balga-bután
fut a gyermek a labda után...

Fut az ember az élet után...
Leszegett fejjel gyötri magát
kincseit egyszer csak hogy elérje,
kergeti álma, hajtja a vére.
Kenyér gurul a lába előtt,
vagyon gurul a vágya előtt,
hírnév, dicsőség álma előtt.
Rohan utánuk éveken át,
a fogyó úton, életen át,

száz utcán, téren,
ezer veszélyen,
millió isteni bánaton át, gyönyörű szépen
s balga-bután
fut az ember az élet után...

Fut az ISTEN az ember után,
mert mindent lát és szánja nagyon,
guruló szívét csak hogy elérje,
hogy fut utána, hull bele vére!
Ott fut az utcán,
ott fut a téren,
egész világon,
sok ezer éven,
sok mérhetetlen,
megérthetetlen,
keresztre írott szenvedésén át,
hulló Igével,
kiontott vérrel,
viszonyozatlan,
mély szerelmével
fut az ISTEN az ember után...

Felhasznált irodalom

- CSERHÁTI Sándor 2008. *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele. Fordítás és magyarázat.* Luther Kiadó, Budapest.
- FEHÉR Károly 1982. Hetvened vasárnap. *Lelkipásztor*, 57. évf. 12. sz. 751–753. o.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása.* Fraternitás Magyarországi Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.
- MAGASSY Sándor 1997. *Ógyházi perikópák.* Magánkiadás, Budapest.
- VARGA Zsigmond 1992. *Újszövetségi görög–magyar szótár.* Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.
- VÉGHÉLYI Antal 2003. Böjt vagy farsang? *Evangélikus Élet*, 68. évf. 7. sz. 2. o.

■ STEINDL-PAPP JUDIT